

**A MUNKAPIACI SZAKPOLITIKA ESZKÖZEI
(2014. FEBRUÁR – 2015. ÁPRILIS)**

**CSERES-GERGELY ZSOMBOR
VARADOVICS KITTI**

Szolgáltatások
Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök (LMP-eszközök)
Támogatások
Összetett beavatkozások (komplex programok)
Munkapiaci hatású szakpolitikai eszközök
Hivatkozások

SZOLGÁLTATÁSOK¹

1. A munkapiaci szakpolitika szolgáltatásai

A) A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat szolgáltatásai

2014 szeptemberétől bővültek a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat közfoglalkoztatással kapcsolatos feladatai. Így a kirendeltségek részt vesznek a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzések szervezésében és lebonyolításában, illetve közfoglalkoztatási célú munkaközvetítést is folytatnak.

Az állami foglalkoztatási szerv intézményrendszerét 2015-ben két lépésben jelentősen átalakították. A változások azonban nem érintették a munkaerő-piaci szolgáltatásokat, így a vizsgált időszakban ezek változatlan formában elérhetők a fővárosi és megyei kormányhivatalok járási hivatalainak foglalkoztatási és munkaerő-piaci feladatokat ellátó szakigazgatási szerveinél, illetve 2015. április elsejétől szervezeti egységeiben. Az intézményrendszer részletes átalakítását lásd A foglalkoztatáspolitikai központi irányításának, finanszírozásának és értékelésének intézményrendszere című 16. pontban.

B) A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat más tevékenységei

2014 szeptemberétől bővültek a munkaügyi központok és kirendeltségek közfoglalkoztatással kapcsolatos egyéb tevékenységei is.

A munkaügyi központok ezentúl a közfoglalkoztatási szerződésben vállalt munkavégzés teljesítésének ellenőrzése és a támogatásokkal összefüggő pénzügyi feladatok mellett többek között:

- ellátják a kirendeltségek közfoglalkoztatással kapcsolatos tevékenységének szakmai irányítását és ellenőrzését, valamint ennek érdekében közreműködnek a munkatársak szakmai képzésében is;
- részt vesznek a Nemzeti Foglalkoztatási Alap közfoglalkoztatásra fordítandó keretének tervezésében, döntenek az előirányzat decentralizált keretének felhasználásáról, hatósági szerződést kötnek a hatáskörükbe tartozó támogatásokra, és segítik a felhasználás ellenőrzését;
- közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzéseket szerveznek, valamint koordinálják a kirendeltségek ezzel kapcsolatos tevékenységeit.

A kirendeltségek pedig ellenőrzik a hatósági szerződésben foglalt teljesítést, a közfoglalkoztatási támogatásokra vonatkozó kérelmek megalapozottságát és valóságát.

A munkaügyi központok és kirendeltségek a helyi önkormányzatokkal és egyéb szervezetekkel együttműködve látják el közfoglalkoztatással kapcsolatos feladataikat.

Bővültek a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó feladatkörök

¹ Ezt a részt az Eurostat *Labour Market Policy* (LMP) és az Európai Bizottság Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóságának (*Directorate General for Economic and Financial Affairs*, DG ECFIN) LABREF adatbázisát alapul véve alakítottuk ki. A beavatkozásokat az ottani felsorolás számozását követve tárgyaljuk (lásd *Busch–Cseres-Gergely–Neumann*, 2012, 277. o.).

A nem foglalkoztatáspolitikai tevékenységek szétszétválasztása

További változást jelentett 2014 szeptemberében, hogy a Foglalkoztatási és Közfoglalkoztatási Adatbázis működtetése a Foglalkoztatási Hivataltól átkerült a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalához.

Az állami foglalkoztatási szervezet intézményrendszerének átalakítása jelentősen érintette a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat más tevékenységeit. A Nemzeti Munkaügyi Hivatal 2015. január 1-jei megszüntetése a korábbi, nem foglalkoztatáspolitikai feladatkörök szétszétválasztását vonta maga után (részletesen lásd a 16. pontban).

Főbb jogszabályok: 323/2011. (XII. 28.) kormányrendelet a Nemzeti Munkaügyi Hivatalról és a szakmai irányítása alá tartozó szakigazgatási szervek feladat és hatásköréről; 44/2012. (XII. 22.) NGM-rendelet a munkaügyi központok, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala munkaügyi kirendeltségének illetékességéről; 30/2000. (IX. 15.) GM-rendelet a munkaerő-piaci szolgáltatásokról, valamint az azokhoz kapcsolódóan nyújtható támogatásokról.

Új jogszabályok: 221/2014. (IX. 4.) kormányrendelet egyes kormányrendeleteknek a kormányzati szerkezetátalakítással összefüggő módosításáról; 320/2014. (XII. 13.) kormányrendelet az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról.

Internetes forrás: <http://www.munka.hu>.

AKTÍV FOGLALKOZTATÁSPOLITIKAI ESZKÖZÖK (LMP-ESZKÖZÖK)

2. Képzések

2014. március 15-től a gyermekgondozási segélyben részesülők mellett a gyermekgondozási díjban részesülők is gyermekük egyéves korától részt vehetnek az állami foglalkoztatási szerv által támogatott képzésben, a korábbi másfél éves korhatár helyett, amennyiben kereső tevékenységet nem folytatnak.

Mind a közép-, mind a felsőoktatás területén előtérbe került a duális képzésre és annak fejlesztésére való kormányzati igény.

2014. márciusban a Nemzeti Munkaügyi Hivatal és a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara részvételével indult meg a TÁMOP-2.2.7.B Modellprogram duális rendszerű szakképzési tartalmak pilot jellegű átültetésére című, több mint 1 milliárd forint keretösszegű kísérleti projekt. A program célja elsősorban a duális szakképzés fejlesztése a program tapasztalatait felhasználva. 18 szakmára vonatkozóan készítenek új kompetencialeírást, és ezen belül 16

Duális képzések a közép- és felsőoktatásban

szakma esetén az adott szakképzésen részt vevők az utolsó évfolyamot felnőttképzés keretében végzik el.

2014. szeptember 5-étől a felsőoktatás fejlesztése céljából véleményező és javaslattevő testületként működik a Duális Képzési Tanács. Fő feladata, hogy kidolgozza a duális képzési formában történő oktatás érdekében az alap- és mesterképzési szakok tantervének általános, képzési területre jellemző szakmai és minősítési, értékelési követelményeit, valamint a gyakorlati képzésben részt vevő szervezettel és szakemberrel szemben támasztott szakmai és minősítési követelményeket.

Az állami foglalkoztatási szerv intézményrendszerének átalakítása révén 2014. december 15-én megalakult a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal (NSZFH) – mint a Nemzetgazdasági Minisztérium egy háttérintézménye – a szak- és felnőttképzési feladatok teljesítése érdekében (részletesen lásd a 16. pontban).

Rendelet született a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter egyedi döntésén alapuló, munkahelyteremtést ösztönző képzési támogatás, valamint a tanműhely létesítését és a tanműhelyben folytatott gyakorlati képzés feltételeinek fejlesztését szolgáló támogatás részletes szabályozása (mértékének, feltételeinek, elszámolásának és ellenőrzésének meghatározása) érdekében. A támogatások forrása a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprésze.

Képzési támogatás esetén a támogatási intenzitás legfeljebb 50 százalék. Ez 10 százalékponttal növelhető, ha megváltozott munkaképességű vagy hátrányos helyzetű munkavállaló részesül képzésben, illetve ha közép vállalkozás veszi igénybe a támogatást. Kisvállalkozás esetén a támogatási intenzitás 20 százalékponttal növelhető. A támogatás mértéke személyenként 3 ezer eurónak megfelelő forintösszeg, azzal a kiegészítéssel, hogy:

- 50–250 fő közötti létszámnál legfeljebb 500 ezer euró,
- 251–500 fő közötti létszámnál legfeljebb 1 millió euró,
- 501–750 fő közötti létszámnál legfeljebb 1,5 millió euró és
- 750 főt meghaladó a képzési létszám esetén maximum 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

A támogatás akkor nyújtható, ha a munkáltató legalább 50 fő részére teremt munkahelyet, és vállalja a képzésben részt vevők legalább 70 százalékának teljes munkaidős munkaviszonyban történő foglalkoztatását a képzés befejezését követő másfél évben.

A tanműhely-létesítési vagy -fejlesztési támogatás esetén a költségek 73 százaléka téríthető meg. Tanulónként 8 ezer eurónak megfelelő forintösszeg adható, de maximum 2 millió euró a támogatás összege. A támogatás feltétele, hogy a tanulószerveződés keretében foglalkoztatott tanulók létszámát a tanműhelyben gyakorlati képzésben részt vevők esetén legalább 50 fővel növelje a támogatás benyújtását megelőző két tanév átlagléttségéhez képest. Ennek

A munkahelyteremtést ösztönző képzési támogatás és tanműhely-létesítési és -fejlesztési támogatás szabályozása

a második tanév végéig kell teljesülnie, és legalább öt tanévig folyamatosan fenn kell ezt tartani.

Változott a munkaadók kérelmére – az általuk támasztott munkaerőigény álláskeresőktől betöltése érdekében – nyújtható képzési támogatás mértéke. 2015. március 31-étől a munkáltatónak minimum 50 százalékkal kell hozzájárulnia a költségekhez a korábbi 40 százalék helyett. A támogatási intenzitás növelésére vonatkozó szabályok pedig ezentúl megegyeznek a munkahely-teremtést ösztönző képzési támogatás fent szereplő szabályaival.

Főbb jogszabályok: 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról (14. paragrafus); 2011. évi CLV. törvény a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról; 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről; 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről; 280/2011. (XII. 20.) kormányrendelet a gyakorlati képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásánál figyelembe vehető gyakorlati képzési normatívák mértékéről és a csökkentő tétel számításáról; 150/2012. (VII. 6.) kormányrendelet az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről; 314/2013. (VIII. 28.) kormányrendelet a szakképzési megállapodásról; 393/2013. (XI. 12.) kormányrendelet a felnőttképzési tevékenység folytatásához szükséges engedélyezési eljárásra és követelményrendszerre, a felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásának vezetésére, valamint a felnőttképzést folytató intézmények ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról; 27/2012. (VII. 27.) NGM-rendelet a nemzetgazdasági miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről; 21/2013. (VI. 18.) NGM-rendelet a gyakorlati képzést végző gazdálkodó szervezetek saját munkavállalói részére szervezett képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásáról; 6/1996. (VII. 16.) MüM-rendelet a foglalkoztatást elősegítő támogatásokról, valamint a Munkaerő-piaci Alapból foglalkoztatási válsághelyzetek kezelésére nyújtható támogatásról; 3/2011. (II. 11.) KIM-rendelet a területi felzárkózási koordinációs központi és felnőttképzési feladatot ellátó regionális képző központok irányításáról, feladatairól.

Új jogszabályok: 2014. évi XVI. törvény a kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról; 220/2014. (VIII. 29.) kormányrendelet egyes felsőoktatási tárgyú kormányrendeletek módosításáról; 1418/2014. (VII. 23.) kormányhatározat a TÁ-MOP-2.2.7.B-3-13/1-2014-0001. azonosító számú („Modellprogram duális rendszerű szakképzési tartalmak pilot jellegű átültetésére” című) kiemelt projektjavaslat akcióttervi nevesítéséről és támogatásának jóváhagyásáról; 3/2015. (II. 13.) NGM-rendelet a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprészből a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter egyedi döntésével nyújtható képzési, továbbá tanműhely-létesítési és -fejlesztési támogatások

részletes szabályairól; 8/2015. (III. 30.) NGM-rendelet a foglalkoztatást elősegítő támogatásokról, valamint a Munkaerőpiaci Alapból foglalkoztatási válsághelyzetek kezelésére nyújtható támogatásról szóló 6/1996. (VII. 16.) MüM-rendelet, valamint a munkaerőpiaci szolgáltatásokról, valamint az azokhoz kapcsolódóan nyújtható támogatásokról szóló 30/2000. (IX. 15.) GM-rendelet módosításáról.

3. Munkahelyi rotáció és állásmegosztás

Nem történt változás ezen aktív foglalkoztatási eszköz szabályozásában.

Főbb jogszabályok: 2004. évi CXXIII. törvény a pályakezdő fiatalok, az ötven év feletti munkanélküliek, valamint a gyermek gondozását, illetve a családtag ápolását követően munkát keresők foglalkoztatásának elősegítéséről, továbbá az ösztöndíjas foglalkoztatásról (8/B paragrafus).

4. Foglalkoztatásösztönzés

A munkahelyvédelmi akcióterv keretében bevezetett, a foglalkoztatásösztönzés területén legjelentősebbnek bizonyuló eszköz célcsoportjai közül a gyermekgondozási díjban részesültek, gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban részesülteket vagy részesülőket érintette – a 2014. januári kisebb módosításuk után – 2015. januártól további kedvező változás. A fenti kategóriába tartozó munkavállalók után járó szociális hozzájárulási adókedvezmény esetén ezentúl nem kell figyelembe venni azt, ha részmunkaidőben történik a foglalkoztatásuk. Így havi 100 ezer forintig lehet érvényesíteni a kedvezményt, nem pedig a részmunkaidő arányában.

2014 júliusától a fejlesztési adókedvezmény intézményrendszere elsősorban az Európai Bizottság által a 2014–2020-as időszakra meghatározott fejlesztési térkép szerint változott. A módosítások elsősorban tehát esélyegyenlőségi szempontok figyelembevételével történtek. Az adókedvezmény igénybevételenek vonatkozó feltételei az alábbiak:

- induló beruházások esetén kis- és közepes vállalkozás valósítja meg;
- induló beruházás esetén nagyvállalkozás hajtja végre az Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Dél-Alföld, Dél-Dunántúl, Közép-Dunántúl vagy Nyugat-Dunántúl régiókban;
- olyan új gazdasági tevékenység végzésére irányuló induló beruházás, amelyet nagyvállalkozás valósít meg a Közép-Magyarországi régió meghatározott településein.

Nagyvállalkozások esetében az Észak-Magyarország, az Észak-Alföld, a Dél-Alföld és a Dél-Dunántúl régiókban 50 százalék, a Közép-Dunántúl régióban 35 százalék, a Nyugat-dunántúli régióban 25 százalék, a Közép-Magyarországi régió támogatott településein 20 százalék vagy 35 százalék lehet a maximális támogatási intenzitás (támogatás nagysága/elszámolható költ-

Változások a fejlesztési adókedvezmény rendszerében

ségek hányadosa százalékos formában kifejezve). Ezek a támogatások öt-öt százalékpontos csökkentést jelentenek a közép- és nyugat-dunántúli megyékben. Továbbá a változás hátrányosan érintette azon nagyvállalatokat is, amelyek Budapesten vagy Pest megye nem támogatható településein terveztek beruházást.

Kisvállalkozók számára 20 százalékpontos, míg középvállalkozók számára 10 százalékpontos további kedvezményt állapítottak meg a fentiekhez képest. Amennyiben kisvállalkozás a Közép-Magyarország régió nem támogatható településén valósítja meg induló beruházását, a támogatási intenzitás 20 százalék, ugyanez középvállalkozás esetén 10 százalék.

Korlátozást jelent a nagyberuházások esetén, hogy a támogatási intenzitás 50 és 100 millió eurós összeg között az eredeti 50 százaléka, míg 100 millió euró felett 34 százalékos mértékben érvényesíthető.

További kedvező változás a kis- és középvállalkozások számára, hogy a kedvezmény feltételei megfeleltek. Az első felhasználást követő négy adóévben a dolgozók átlagos állományi létszámát kisvállalkozás esetén a korábbi 20 helyett 10 fővel, középvállalkozás esetén 50 helyett 25 fővel kell emelni, vagy az éves bérköltséget kisvállalkozások esetén a minimálbér adóévre számított összegének 25-szörösére kell növelni a korábbi 50-szeres helyett, középvállalkozás esetén 50-szeresre a korábbi 100-szoros helyett a beruházás megkezdése előtti szinthez viszonyítva.

Főbb jogszabályok: 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról; 2004. évi CXXIII. törvény a pályakezdő fiatalok, az ötven év feletti munkanélküliek, valamint a gyermek gondozását, illetve a családtag ápolását követően munkát keresők foglalkoztatásának elősegítéséről, továbbá az ösztöndíjas foglalkoztatásról; 69/2012. (IV. 6.) kormányrendelet a munkabérek nettó értékének megőrzéséhez nyújtható támogatásról, valamint a munkabérek nettó értékének megőrzéséhez szükséges munkabéremelés 2012. évi elvárt mértékéről és a béren kívüli juttatás ennek keretében figyelembe vehető mértékéről szóló kormányrendelet módosításáról; 27/2013. (II. 12.) kormányrendelet a szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól; 6/1996. (VII. 16.) MüM-rendelet a foglalkoztatást elősegítő támogatásokról, valamint a Munkaerő-piaci Alapból foglalkoztatási válsághelyzetek kezelésére nyújtható támogatásról (11. és 18. paragrafus).

Új jogszabályok: 2014. évi XXV. törvény egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények módosításáról; 2014. évi LXXIV. törvény az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról; 165/2014. (VII. 17.) kormányrendelet a fejlesztési adókedvezményről.

5. Védett foglalkoztatás és rehabilitáció

2014. november 21-étől a védett foglalkoztatás megvalósításához a tartós vagy tranzitfoglalkoztatást biztosító akkreditált munkáltatóknak az 50 százalékos arány helyett elegendő 30 százalékban megváltozott munkaképességűket foglalkoztatniuk. Továbbá a rehabilitációs foglalkoztatásban részt vevő munkavállalók teljes havi egyéni támogatásának igénybevételéhez szükséges napi átlagos foglalkoztatási idő minimuma 5 órától 4 órára csökkent.

Új rendeletben erősítették meg a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal – mint a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter irányítása alatt, központi hivatalként működő központi költségvetési szerv – feladat- és hatáskörét.

Főbb jogszabályok: 2011. évi CXCI. törvény a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról; 327/2011. (XII. 29.) kormányrendelet a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival kapcsolatos eljárási szabályokról; 95/2012. (V. 15.) kormányrendelet a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalról, valamint a szakmai irányítása alá tartozó rehabilitációs szakigazgatási szervek feladat- és hatásköréről; 327/2012. (XI. 16.) kormányrendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjáról, valamint a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásokról; 38/2012. (XI. 16.) EMMI-rendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltató akkreditációs eljárásáért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj szabályairól; 7/2012. (II. 14.) NEFMI-rendelet a komplex minősítésre vonatkozó részletes szabályokról; 8/2012. (II. 21.) NEFMI-rendelet a foglalkozási rehabilitációs szakértőkről. *Új jogszabályok:* 221/2014. (IX. 4.) kormányrendelet egyes kormányrendeleteknek a kormányzati szerkezetátalakítással összefüggő módosításáról; 285/2014. (XI. 20.) kormányrendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjáról, valamint a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásokról szóló 327/2012. (XI. 16.) Korm. rendelet módosításáról; 74/2015. (III. 30.) kormányrendelet a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalról.

6. Közvetlen munkahelyteremtés

A közfoglalkoztatás továbbra is az első számú munkahelyteremtő program. Ennek keretében határozat született arról, hogy 2014 májusa és decembere között havi átlagban 200 ezer ember napi 8 órás közfoglalkoztatása valósuljon meg.

A közfoglalkoztatásért felelős miniszter feladatait rendeletben erősítették meg, ide utalva a közfoglalkoztatás tervezése és irányítása mellett annak vizsgálatát és értékelését is.

Havonta átlagosan kétszáz-ezer közfoglalkoztatott

A közfoglalkoztatás céljai 2013-hoz képest bővültek, így támogatható az értékteremtő, a helyi sajátosságokra épülő munkaerő-piaci elhelyezkedést vagy szociális szövetkezetté alakulást megalapozó közfoglalkoztatás is. 2015-ben ezek a célok tovább gyarapodtak, többek között a közfoglalkoztatottak, ezen belül különösen a hátrányos célcsoportok elsődleges munkaerőpiacra történő (re)integrációját segítő eszközökhöz a minél szélesebb körben történő hozzáféréssel; a helyi sajátosságokra, zártkerti területekre épülő fejlesztések megvalósításával; a roma lakosság lakhatásának, társadalmi integrációjának segítésével; a területi és szezonális munkaerő-piaci különbségek kiegyenlítésével; illetve a vidék lakosságmegtartó képességének növelésével.

Változások a közfoglalkoztatási programokban való részvétel hosszát illetően

2014 decemberétől a rövidebb és hosszabb időtartamú, illetve az országos közfoglalkoztatási programok esetén a közfoglalkoztatásban tölthető hónapok maximális számát nem naptári évenként, hanem közfoglalkoztatási programok szerint határozták meg. A hosszabb idejű és országos közfoglalkoztatási programban újfent 12 hónapig lehet egyfolytában részt venni, majd ennek lejárta után egyszer, további 6 hónappal hosszabbítani. A rehabilitációs ellátásban részesülő személyeknek a minimális napi 6–8 órás munkavégzés helyett már a napi 4–8 órás, hosszabb idejű vagy országos közfoglalkoztatási programban megvalósuló munkavégzése is támogatható. Lehet támogatni a hosszabb időtartamú és az országos közfoglalkoztatási programok szervezési és anyagköltségeit is.

A mintaprogramok és a rájuk épülő további közfoglalkoztatási programok esetén a beruházási és dologi költségek támogatási intenzitása a közfoglalkoztatottak száma alapján differenciált lett.

Bővültek a közfoglalkoztatásból való kizárás feltételei

2015. január 1-jétől, ha az álláskereső a számára felajánlott – az álláskeresőkre vonatkozó rendelkezések szerint megfelelő – állást nem fogadja el, akkor öt három hónapra ki kell zárni a közfoglalkoztatásból. Továbbá a közfoglalkoztatott is köteles a közfoglalkoztatás időtartama alatt elfogadni az állami foglalkoztatási szerv által részére felajánlott, megfelelő munkahelyet.

Közfoglalkoztatással kapcsolatos weblap indítása

2015. március 25-étől a Belügyminisztérium elindította a közfoglalkoztatással kapcsolatos portálját a <http://www.kozfoglalkoztatatas.kormany.hu> webcímen. A honlap célja széles körű információszolgáltatás a közfoglalkoztatás rendszeréről, képzésekről és szolgáltatásokról, valamint tájékoztatás az aktuális és tervezett közfoglalkoztatási programokról, hírekről, eseményekről és kutatási eredményekről.

Főbb jogszabályok: 2011. évi CVI. törvény a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról; 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről; 375/2010. (XII. 31.) kormányrendelet a közfoglalkoztatáshoz nyújtható támogatásokról; 170/2011. (VIII. 24.) kormányrendelet a közfoglalkoztatási bér és a közfoglalkoztatási garantált bér megállapításáról; 1142/2013. (III. 21.) kormányhatározat a közfoglalkoztatásról.

koztatási program megvalósítása céljából egyes Nemzeti Földalapba tartozó ingatlanok önkormányzatok részére történő ingyenes vagyonkezelésbe adásáról; 1624/2013. (IX. 5.) kormányhatározat a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzési program előkészítéséről.

Új jogszabályok: 221/2014. (IX. 4.) kormányrendelet egyes kormányrendeleteknek a kormányzati szerkezetátalakítással összefüggő módosításáról; 296/2014. (XI. 28.) kormányrendelet a közfoglalkoztatáshoz nyújtható támogatásokról szóló 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet és a felnőttképzési tevékenység folytatásához szükséges engedélyezési eljárásra és követelményrendszerre, a felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásának vezetésére, valamint a felnőttképzést folytató intézmények ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról szóló 393/2013. (XI. 12.) Korm. rendelet módosításáról; 1199/2014. (IV. 1.) kormányhatározat a közfoglalkoztatás 2014. évi céljairól; 1277/2014. (IV. 30.) kormányhatározat a 2014. május–december közötti időszak közfoglalkoztatási kérdéseiről; 1082/2015. (III. 3.) kormányhatározat a közfoglalkoztatás 2015. évi céljairól és a közfoglalkoztatással összefüggő, egyes döntést igénylő kérdésekről szóló 1044/2013. (II. 5.) kormányhatározat módosításáról.

Internetes forrás: <http://www.kozfoglalkoztatasi.kormany.hu>.

7. Vállalkozásindítás ösztönzése

2014 októberében jelent meg a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program keretében a Fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása című pályázat. A program célja az új, egyéni vagy mikro-vállalkozást tervező fiatalok elindítása a saját vállalkozásuk létrehozásával. A programnak két fő pillére van. Egyrészt erre szakosodott szervezet(ek) vállalkozásindítással, vállalkozásfejlesztéssel kapcsolatos szolgáltatásokat nyújtanak a fiatalok számára, továbbá támogatják az üzleti tervek elkészítését. Másrészt ezután a program keretében az életképes, elfogadott üzleti tervvel rendelkezők számára pénzügyi támogatás nyújtása az üzleti tervek megvalósítása érdekében.

Főbb jogszabályok: 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról (17. paragrafus); 6/1996. (VII. 16.) MüM-rendelet a foglalkoztatást elősegítő támogatásokról, valamint a Munkaerő-piaci Alapból foglalkoztatási válsághelyzetek kezelésére nyújtható támogatásról (10. paragrafus).

Internetes forrás: <http://palyazat.gov.hu/doc/4386>.

TÁMOGATÁSOK

8. Munkanélküliségi (álláskeresési) ellátások és támogatások

2015. február 28-ig nem történt a foglalkoztatáspolitikai passzív eszközeit célzó módosítás. A *Cseres-Gergely-Varadovics* (2013) 1. táblázata tartalmazza a 2014-es időszak alatt is elérhető ellátások típusát és összegét. 2015 januárjában és februárjában csak a minimálbér százalékában meghatározott ellátások összege növekedett. Az álláskeresési járadék havi maximuma 105 ezer forint, illetve napi 3500 forint. A nyugdíj előtti álláskeresési segély havi összege 42 ezer forint, illetve napi 1400 forint.

Megszűnt a rendszeres szociális segély

2015. március 1-jén jelentős változások léptek életbe a szociális ellátórendszerben (részletesen lásd a 11. pontban). A rendszeres szociális segély korábbi formájában megszűnt. Helyette foglalkoztatást helyettesítő támogatásra azok lehetnek jogosultak, akik a nyugdíjkorhatárt öt éven belül betöltik, illetve az önkormányzat rendelete alapján erre jogosultak. Ehhez vállalniuk kell – ahogy a foglalkoztatást helyettesítő támogatás esetén is – az együttműködési kötelezettséget, azaz az álláskeresőként való nyilvántartásba vételt és együttműködést az állami foglalkoztatási szervvel.

Továbbá új támogatási forma – a rendszeres szociális segély helyett – az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, amelyre azok lesznek jogosultak, akik egészségkárosodottak vagy 14 év alatti gyermekük felügyeletét nem tudják biztosítani.

Főbb jogszabályok: 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról; 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (25. paragrafus).

Új jogszabályok: 2014. évi XCIX. törvény Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról.

9. Korai nyugdíjazás

Korai nyugdíjazásra általában továbbra sincs lehetőség a 2012. január elsejével történő megszüntetése óta. Az egyetlen kivételt ez alól a legalább 40 év szolgálati idővel rendelkező nők jelentik – lásd a 13. pontot.

ÖSSZETETT BEAVATKOZÁSOK (KOMPLEX PROGRAMOK)

A 2014–2020-as időszak új európai uniós komplex programjai

A 2014–2020-as fejlesztési időszakban a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) keretében indulnak elsősorban foglalkoztatáspolitikára ható, az Európai Unió által társfinanszírozott projektek. Az 1. prioritás a (Vállalkozások versenyképességének javítása és foglalkoztatásának ösztönzése) és az 5. prioritás (Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése) fogja a releváns TÁMOP 1. és 2. prioritásának a helyét átvenni.

Ezenkívül a Terület- és Településfejlesztési (TOP), az Emberi Erőforrás Fejlesztési (EFOP) és a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Programnak (VEKOP) is vannak olyan támogatható tevékenységei, amelyek a foglalkoztatás bővítését, az álláskeresők és a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci integrációját célozzák.

A GINOP legfontosabb célkitűzései:

- a kis- és középvállalkozások növekedési és foglalkoztatásbővítési lehetőségeinek megteremtése,
- a társadalmi célú vállalkozások foglalkoztatási kapacitásának erősítése,
- a gyakornoki helyekhez való jobb hozzáférés elősegítése, a vállalkozói aktivitási kedv növelése a fiatalok körében,
- a munkanélküliek és inaktívak széles körű hozzáférése a nem állami szervezetek által szervezett munkaerő-piaci programokhoz,
- az álláskeresők, különösen az alacsony iskolai végzettségűek munkaerő-piaci integrációja,
- az aktív korú lakosság, különösen az alacsony képzettségűek hozzáféréseinek javítása a munkaerő-piaci kompetenciákat javító képzési lehetőségekhez,
- az oktatási és képzési rendszerek minőségének és munkaerő-piaci igényekhez való igazodásának javítása.

A fenti célok elérése a tervek szerint elsősorban támogatások segítségével valósul meg. Ilyen támogatás lehet a képzési támogatás, a hátrányos helyzetű munkavállaló vagy a megváltozott munkaképességű munkavállaló foglalkoztatásához nyújtott bértámogatás, vagy foglalkoztatásával járó többletköltségek ellentételezéséhez nyújtott támogatás, valamint a kis- és középvállalkozásoknak különböző jogcímen nyújtott támogatás.

2014 októberétől, még az operatív programok európai uniós jóváhagyása előtt három, a fenti célokat segítő pályázatot hirdettek meg:

- A rugalmas foglalkoztatás elterjesztése a konvergenciaregiókban: a program azon csoportok foglalkoztatásának növelését célozza, amelyek számára a munka és magánélet összehangolását elő kell segíteni. Ilyen csoportok elsősorban a kisgyermeket nevelő szülők, munka mellett tanulmányokat folytatók, idős vagy beteg családtagot ápolók.
- Fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása: a program az új egyéni vagy mikrovállalkozást indítani szándékozó fiatalokat támogatja egyrészt az ehhez szükséges ismeret- és készségfejlesztéssel, másrészt üzleti tervük elkészítésében nyújtott szakmai és pénzügyi támogatással.
- Ifjúsági Garancia Program: ennek keretében a foglalkoztatási szolgálat személyre szabott segítséget nyújt az olyan 15–25 év közöttiek számára, akik sem nem tanulnak, sem nem dolgoznak. A foglalkoztatási szolgálatnak hat hónapon belül (a későbbiekben már négy hónapon belül) lehetőséget kell teremtenie a szakképzetlen fiatalok számára elsősorban a szakképesítés megszerzésére, a szakképzettek számára pedig elő kell segítenie a versenyszfé-

rában való tapasztalatszerzést. Az Ifjúsági Garancia Program bevezetésére Magyarország külön kötelezettséget vállalt, aminek részleteit a Nemzeti Ifjúsági Stratégia² fejt ki.

Az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) 1. prioritása az aktív befogadás, a társadalom peremére szorult közösségek befogadása, a szociális gazdaság és vállalkozások ösztönzése céljait tartalmazza. Ennek megfelelően az Együttműködő társadalom elnevezésű prioritás projektjei a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetűek, romák és megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztathatóságának biztosítását, illetve munkaerő-piaci integrációjuk elősegítését kívánják majd többek között szolgálni.

A célok között szerepel a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű, elsősorban roma emberek foglalkoztatásának, öngondoskodó képességének fejlesztése a szociális gazdaságban is. Így támogatják az olyan szociális vállalkozások, szövetkezetek felállítását, amelyek a hátrányos helyzetű – elsősorban roma – emberek önfoglalkoztatási esélyeinek javításához nyújtanak szolgáltatásokat.

Az egyes operatív programokhoz tartozó akciótervek még nem készültek el, így a tervezett beavatkozások pontos listája, leírása és a források tervezett allokációja még nem ismert.

A TÁMOP 2014-ben négy programjának biztosított forrást: a 2.3.6. „Fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása”, a 2.1.6. „Újra tanulok”, a 2.4.3.D a „Szociális gazdaság fejlesztése” és a 2.4.3.F „Komplex Térségfejlesztési Környezettudatos Munkáltatói Program a hátrányos helyzetű, alulképzett munkaerő tömeges foglalkoztatása érdekében”. Az első program az Ifjúsági Garancia Programhoz kapcsolódik, és a 7. pontban már szóltunk róla. A többi program valamilyen formában a közfoglalkoztatást támogatja. A 2.1.6. program az alacsony iskolai végzettségű felnőttek munkaerő-piaci keresletnek megfelelő képzésben való részvételét támogatja, ami a gyakorlatban főként a közfoglalkoztatottak képzésével valósul meg. A 2.4.3.D és 2.4.3.F program a szociális gazdasági vállalkozásokat, elsősorban szövetkezeteket támogatja azzal a céllal, hogy a nyílt munkapiacra a közfoglalkoztatottak számára kivezető utat képezzen. A programokra 6,12 milliárd forint keretösszeg áll rendelkezésre.

2015-ben a TÁMOP 1. prioritásában további 7,39 milliárd forint támogatás elnyerésére van lehetőség két konstrukcióban: „Megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációjának és foglalkoztatásának segítése” és „A hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása (decentralizált programok a konvergenciaregiókban). Mindkettő a megszokott komplex programokat finanszírozza a kiemelt célcsoportok számára.

Folytatódó
TÁMOP-programok

² Elérhető az Országgyűlés 88/2009. (X. 29.) OGY határozata mellékleteként.

Főbb jogszabályok: 132/2009. (VI. 19.) kormányrendelet a Társadalmi Megújulás Operatív Program 1. prioritás 1.1.2. konstrukció: „Decentralizált programok a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért”, valamint a Társadalmi Megújulás

Operatív Program 1. prioritás 1.1.1. konstrukció: „Megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációjának és foglalkoztatásának segítése” keretében nyújtható támogatásokról; 175/2010. (V. 13.) kormányrendelet a Társadalmi Megújulás Operatív Program 1. prioritás 1.1.4. konstrukció „A hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért a Közép-magyarországi Régióban” keretében nyújtható támogatásokról; 1016/2013. (I. 18.) kormányhatározat a Társadalmi Megújulás Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akcióterv 1. prioritásának megállapításáról, valamint egyes pályázati felhívások jóváhagyásáról.

Új jogszabályok: 255/2014. (X. 10.) kormányrendelet a 2014–2020 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról; 1208/2014. (IV. 1.) kormányhatározat a Társadalmi Megújulás Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akcióterve 2. prioritásának módosításáról; 1254/2014. (IV. 18.) kormányhatározat a Társadalmi Megújulás Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akcióterve 2. prioritásának módosításáról; 1172/2015. (III. 24.) kormányhatározat a Társadalmi Megújulás Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akciótervének megállapításáról; 1210/2015. (IV. 10.) kormányhatározat az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program 2015. évre szóló éves fejlesztési keretének megállapításáról.

Internetes források: palyazat.gov.hu.1, palyazat.gov.hu.2, palyazat.gov.hu.3.

MUNKAPIACI HATÁSÚ SZAKPOLITIKAI ESZKÖZÖK

10. Adó- és járulékrendszer

A vizsgált időszakban nem történt jelentős változás az idevágó adó- és járulékrendszer intézményi környezetében. Pozitívan érintheti a nettó jövedelmet, hogy bővültek a családi adókedvezmény igénybeveteli lehetőségei. Az adókedvezményt a családi pótlékra jogosult személy családi pótlékra nem jogosult házastársa is igénybe veheti. Az adókedvezmény számításához használt adóalapba pedig ezentúl beleszámítják a munkaviszonyból származó jövedelmen túl az egyéb önálló tevékenységből származó jövedelmet is. Viszont negatívan hathat a nettó bérre, hogy a nem pénzben adott juttatások esetén a kisebb közteher érvényesítéséhez két keretösszeget vezettek be, mely közül a magasabb érték is kisebb a korábbi félmillió forintos értékhatárnál.

Az egészségügyi szolgáltatási járulék havi összege a jelenlegi 6810 forintról 6930 forintra nő, napi összege így 231 forint 2015-ben.

Főbb jogszabályok: 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról; 1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról; 1997. évi LXXXI. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról; 2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről; 2005. évi CXX. törvény az egyszerűsített közteher

viselési hozzájárulásról; 2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról; 2010. évi LXXV. törvény az egyszerűsített foglalkoztatásról; 2012. évi CXLVII. törvény a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról; 2012. évi CLXXVIII. törvény egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról.

Internetes forrás: <http://www.nav.gov.hu>.

11. Egyéb transzferek

Változások a szociális ellátások rendszerében

2015. március 1-jén jelentős változások történtek a szociális ellátórendszerben. Az állam által szabályozott, kötelező ellátások megállapítása ezen túl egységesen járási hatáskörbe tartoznak. Ezen ellátások az időskorúak járadéka, aktív korúak ellátása (a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás), az ápolási díj, az alanyi és normatív közgyógyellátás, valamint az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

A rendszeres szociális segély helyét a foglalkoztatást helyettesítő támogatás továbbá két új támogatási forma, az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás vette át. Foglalkoztatást helyettesítő támogatást kaphatnak a nyugdíjkorhatárt öt éven belül betöltők, illetve az önkormányzat rendelete alapján jogosult személyek. Az új támogatási formákra az egészségkárosodottak vagy 14 év alatti gyermekük felügyeletét biztosítani nem tudók jogosultak. A támogatás összege a rendszeres szociális segély összegére vonatkozó szabályokhoz hasonlóan számítható, csak a családi jövedelemhatár összege változik. A támogatás nem haladhatja meg a nettó közfoglalkoztatási bér 90 százalékát, így maximuma 2015-ben 46 662 forint. Ha a családban valaki foglalkoztatást helyettesítő támogatásra is jogosult, akkor a támogatás maximális összege 23 862 forint.

Ezen túlmenően az önkormányzatoknak kell meghatározniuk, hogy milyen ellátástípusokat, milyen feltételek mellett biztosítanak. Ezen ellátások neve egységesen települési támogatás lesz.

Gyermeknevelési ellátások

A gyermeknevelési ellátások változatlan formában és feltételekkel működnek 2015. január elsejéig, amelyek jellemzőit a *Busch–Cseres-Gergely* (2011) 5. táblázata foglalja össze.

2015-től a terhességi-gyermekágyi segély elnevezése csecsemőgondozási díjra módosult. A csecsemőgondozási díj és a gyermekgondozási díj esetén is bővült a jogosultsági kör, valamint a díj összegének meghatározásához szükséges naptári napi alap számítása is változott.

Főbb jogszabályok: 1997. évi LXXX. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről;

1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól; 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról; 328/2011. (XII. 29.) kormányrendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról.

Új jogszabályok: 2014. évi CXI. törvény egyes egészségügyi és egészségbiztosítási tárgyú törvények módosításáról; 2014. évi XCIX. törvény Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról.

12. Munkaszerződések, munkajog

A munkajog szabályozását csak kisebb beavatkozás érintette. 2015. január elsejétől a három vagy több gyermeket nevelő munkavállaló a gyermek öt éves koráig kérheti, hogy munkaszerződését az általános teljes napi munkaidő felének megfelelő tartamú részmunkaidőre módosítsák.

Főbb jogszabályok: 2010. évi LXXV. törvény az egyszerűsített foglalkoztatásról; 2012. évi I. törvény munka törvénykönyvéről.

Új jogszabályok: 2014. évi XCIX. törvény Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról.

13. Öregségi és rokkantsági nyugdíj – rokkantsági ellátás

A 40 év jogosultsági idővel rendelkező, öregségi teljes nyugdíjra életkortól függetlenül jogosult nők esetén a jogosultsági idő számításához figyelembe vehető jogviszonynak minősül a szakmunkás- és a szakközépiskolai tanulók kötelező nyári gyakorlata. Meghatározták, hogy jogosultsági időnek minősül a gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozási díjban, terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermeknevelési támogatásban való részesülés ideje is a három évnél fiatalabb gyermek gondozása esetén, valamint az ápolási díjban való részesülés ideje a súlyosan fogyatékos vér szerinti vagy örökbe fogadott, 12 évnél fiatalabb gyermek gondozása esetén.

A 40 év jogosultsági időn belül a szolgálati időnek a 32 évet el kell érnie. Ez alól kivételt a súlyosan fogyatékos gyermek után járó ápolási díjban részesülők képezhetnek – ekkor a szolgálati idő minimuma 30 év –, illetve legalább öt nevelt gyermek után egy évvel, minden további gyermek esetén további egy-egy évvel, de összesen legfeljebb hét évvel csökkenhet a szükséges szolgálati idő.

Bizonyos munkakörök betöltése esetén 2014. december 31-ével megszűnt a korkedvezményre jogosító szolgálati idő szerzésének lehetősége.

Új rendeletben erősítették meg az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság – mint a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter irányítása alatt, központi hivatalként működő központi költségvetési szerv – feladat- és hatáskörét.

*Pontosítások a nők 40 év
jogosultsági idejének
számításához*

Rokkantsági nyugdíj – rokkantsági ellátás

A rokkantsági és rehabilitációs ellátások szabályai nem változtak a vizsgált időszakban.

Főbb jogszabályok: 1997. évi LXXXI. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról; 2011. évi CXCI. törvény a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról; 327/2011. (XII. 29.) kormányrendelet a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival kapcsolatos eljárási szabályokról; 1150/2013. (III. 22.) kormányhatározat a közszférában alkalmazandó nyugdíjpolitikai elvekről szóló 1700/2012. (XII. 29.) kormányhatározatnak az egészségügyi ágazatban való végrehajtásáról; 1599/2013. (IX. 3.) kormányhatározat a közszférában alkalmazandó nyugdíjpolitikai elvekről szóló 1700/2012. (XII. 29.) kormányhatározatnak az oktatási, a szakképzési területen való végrehajtásáról.

Új jogszabályok: 2014. évi XCIX. törvény Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról; 90/2014. (III. 20.) kormányrendelet a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet, valamint a korhatár előtti ellátás, a szolgálati járandóság, a balettművészeti életjáradék és az átmeneti bányászjáradék eljárási szabályairól, valamint egyes kapcsolódó kormányrendeletek módosításáról szóló 333/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet módosításáról; 73/2015. (III. 30.) kormányrendelet az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóságról.

14. Béralku, bérszabályozás és érdekképviseletek

A 2014. évben érvényes minimum bérek rendszerét a *Cseres-Gergely–Varadovics* (2013) 2. táblázata tartalmazza. A 2015-ben alkalmazandó összegeket az 1. táblázat foglalja össze.

1. táblázat: Minimumbérek összege 2015. január elsején (forint/nap)

	Minimálbér	Garantált bérminimum
Normál	4830	5620
Közfoglalkoztatott	3639	4666
Közfoglalkoztatott munkavezető	4004	5134
Egyszerűsített foglalkoztatás	4106	4777

Főbb jogszabályok: 2011. évi XCIII. törvény a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsról; 170/2011. (VII. 24.) kormányrendelet a közfoglalkoztatási bér és a közfoglalkoztatási garantált bér megállapításáról; 483/2013. (XII. 17.) kormányrendelet a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról.

Új jogszabályok: 347/2014. (XII. 29.) kormányrendelet a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról; 376/2014. (XII. 31.) kormányrendelet a közfoglalkoztatási bér és a közfoglalkoztatási garantált bér megállapításáról szóló 170/2011. (VIII. 24.) Korm. rendelet, továbbá a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet módosításáról.

15. Migrációval és mobilitással kapcsolatos intézkedések

A csekély összegű támogatásnak számító helyközi utazás és a csoportos személyszállítás támogatásáról a támogatási döntés meghozatalának határidejét 2013. december 31-éről 2014. június 30-ára módosították.

A 2014 januárjától bevezetett harmadik országbeli állampolgár foglalkoztatásához szükséges összevont engedély kiadása során meghatároztak olyan egyéb foglalkoztatási szempontokat, amelyek alapján a munkaügyi központ nem támogatja az eljárást. Ilyen indokok az alábbiak:

- ha a harmadik országbeli állampolgár olyan tevékenységet látna el, melyre a Nemzeti Foglalkoztatási Alapból támogatott képzés van folyamatban, illetve érne véget a foglalkoztatás tervezett megkezdése előtt;
- ha a foglalkoztató a kérelem benyújtását megelőző egy évben csoportos létszámléptést hajtott végre;
- ha a foglalkoztatónál a harmadik országbeli állampolgár által ellátandó tevékenységek is érintő sztrájk van;
- ha a foglalkoztató az ellátandó tevékenységéért a harmadik országbeli állampolgárnak az országos átlagos személyi alapbér 80 százalékánál kevesebb alapbért, illetményt és díjazást kíván fizetni.

2015. január elsejétől kismértékben újra módosultak a lakhatási támogatás szabályai. Ezentúl annak az álláskeresőnek is jár, akit legalább egy hónapja tartanak nyilván a korábbi három hónappal szemben. Ugyanannál a foglalkoztatónál létesülő munkaviszony esetén akkor lesz lehetőség a támogatás igénybevételére, ha a munkavégzés helye eltér a korábbitól. A támogatás hossza viszont 18 hónapról 12 hónapra csökkent. Az időtartam szerinti sávok támogatási mértéket eltörölték. A támogatás összege 100 ezer forint a 12 hónap folyamán. 150 ezer forint jár, ha ugyanazt az ingatlant két közeli hozzátartozó veszi bérbe, és mindketten megfelelnek a támogatás feltételeinek, illetve 200 ezer forint támogatás adható, ha három vagy több személy veszi igénybe az ingatlant. A támogatás újbóli megítélésére annak kimerítését követő három év helyett két év után lesz lehetőség.

Főbb jogszabályok: 1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról; 39/1998. (III. 4.) kormányrendelet a munkába járással összefüggő terhek csökkentését célzó támogatásokról, valamint a

Összevont engedély kiadását további feltételek hiúsíthatják meg

Szabálmódosítások a lakhatási támogatással kapcsolatban

munkaerő-toborzás támogatásáról; 355/2007. (XII. 23.) kormányrendelet a Magyar Köztársaság által a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek tekintetében alkalmazott, a munkaerő szabad áramlásával összefüggő átmeneti szabályokról; 445/2013. (XI. 28.) kormányrendelet a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának nem összevont kérelmezési eljárás alapján történő engedélyezéséről, az engedélyezési kötelezettség alóli mentességről, a fővárosi és megyei kormányhivatal munkaügyi központjának az összevont kérelmezési eljárásban való szakhatósági közreműködéséről, valamint a Magyarországon engedélymentesen foglalkoztatható harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának bejelentéséről, és a munkabér megtérítéséről.

Új jogszabályok: 89/2014. (III. 20.) kormányrendelet egyes foglalkoztatási tárgyú kormányrendeletek módosításáról; 354/2014. (XII. 29.) kormányrendelet egyes foglalkoztatási tárgyú kormányrendeletek módosításáról.

16. A foglalkoztatáspolitikai központi irányításának, finanszírozásának és értékelésének intézményrendszere

A munkaerő-piaci intézményrendszer átalakítása a kormány 2014-es szerkezeti átalakításával egy időben kezdődött meg. A legfontosabb változós, hogy a kormány feladat- és hatásköréről rendelkező jogszabály szerint – 2014 júniusától – a Nemzeti Munkaügyi Hivatal (NMH) kikerült a nemzetgazdasági miniszter által irányított és felügyelt központi államigazgatási szervek köréből.

2015. január elsején a Nemzeti Munkaügyi Hivatal jogutód nélkül megszűnt. Ezt követően a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat – élén a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszterrel – a fővárosi és megyei kormányhivatal foglalkoztatási és munkaerő-piaci feladatot ellátó szakigazgatási szervezeteiből (azaz a munkaügyi központokból), illetve a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatalai foglalkoztatási és munkaerő-piaci feladatokat ellátó ágazati szakigazgatási szervezeteiből (azaz a kirendeltségekből áll).

Az NMH megszűnésével feladatait és hatásköreit szétosztották. A foglalkoztatáspolitikai feladatainak ellátását a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter irányítja. A Nemzetgazdasági Minisztérium szervezeti és működési szabályzata részletesen tartalmazza a foglalkoztatáspolitikai célok megvalósításhoz szükséges szervezeti struktúrát, illetve a feladat- és hatásköröket. Eszerint a nemzetgazdasági miniszter irányítja a munkaerőpiacért és képzésért felelős államtitkár tevékenységét, akinek két helyettes államtitkára a munkaerőpiacért felelős helyettes államtitkár és a szakképzésért és felnőttképzésért felelős helyettes államtitkár.

A munkaerőpiacért felelős helyettes államtitkár irányítása alapján valósul meg a Munkaerőpiaci Főosztály, a Munkaerőpiaci Programok Főosztály, a Munkaerőpiaci Szabályozási Főosztály, a Munkafelügyeleti Főosztály, a Fog-

Megszűnt a Nemzeti Munkaügyi Hivatal, feladatköreit szétosztották

lalkoztatás-felügyeleti Főosztály és a Munkaerő-közvetítési és Koordinációs Főosztály vezetése.

A szakképzésért és felnőttképzésért felelős helyettes államtitkár irányítása alá tartozik a Képzésfejlesztési és Intézményfelügyeleti Főosztály és a Szak- és Felnőttképzési Szabályozási Főosztály.

A szak- és felnőttképzési feladatokat 2014. december 15-étől a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal (NSZFH), a szaktárca egy újonnan létrehozott háttérintézménye látja el. Az NSZFH a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter irányítása alá tartozó, központi hivatalként működő központi költségvetési szerv. Az NSZFH többek között átvette az NMH Országos Képzési Jegyzék tervezésével, kidolgozásával és gondozásával kapcsolatban, valamint a felnőttképzési tevékenység folytatásához szükséges engedélyezési eljárásban, a követelményrendszer kidolgozásában, a felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásában és ellenőrzésében betöltött szerepét. Ennek megfelelően az NMH NFA képzési alaprész előirányzat felhasználási keret felett is az NSZFH rendelkezik.

A munkavédelemmel és a munkaügyi hatósági tevékenységgel kapcsolatos közigazgatási feladatokat a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter, illetve a fővárosi és megyei kormányhivatalok munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szerve, a munkavédelmi és munkaügyi felügyelőség látja el.

A foglalkozás-egészségügyi és munkahigiénés szakterületet az Országos Tisztifőorvosi Hivatal veszi át.

2015-től megszűnt a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal is. Megmaradt feladatait a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter által vezetett minisztérium – ami jelenleg a Nemzetgazdasági Minisztérium – vette át.

2015. április elsejétől további változások érintették az intézményrendszert az egységes kormányhivatali szervezetrendszer reformja nyomán. Az állami foglalkoztatási szerv ezek szerint a felelős miniszter által vezetett minisztériumból, a fővárosi és megyei kormányhivatal foglalkoztatási és munkaerő-piaci feladatokat ellátó szervezeti egységeiből, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatal járási hivatalának foglalkoztatási és munkaerő-piaci feladatokat ellátó szervezeti egységeiből áll. A változások lényege, hogy a korábbi szakigazgatási szervek főosztályokká alakultak, ahol a feladat- és hatáskörök egységesen a kormányhivatalt és az ennek irányítására kijelölt kormány megbízottat illetik. A kormányhivatalok osztályokra tagozódó járási hivatalokból állnak, amelyeket a járási hivatalvezetők irányítanak.

A központi költségvetésből a Nemzeti Foglalkoztatási Alap 2015. évi előirányzatát a 2. táblázat mutatja be. A foglalkoztatáspolitikai költségvetés irányát továbbra is leginkább két tétel határozza meg: a passzív munkanélküli ellátások és a közfoglalkoztatás. 2012-től a hangsúly a passzív ellátásokról és – kisebb részben – az aktív munkaerő-piaci programokról a közfoglalkoztatásra helyeződött.

További változások az egységes kormányhivatali szervezetrendszer érdekében

Növelt összegű, közfoglalkoztatásra fordítható keret

2. táblázat: A központi költségvetés szűk foglalkoztatáspolitikai részének kiadásai és bevételei, 2011–2015 (millió forint)

	2011		2012	
	terv	tény	terv	tény
Kiadások				
1. Aktív támogatások				
Foglalkoztatási és képzési támogatások	40 519,8	25 774,8	25 600,0	22 017,2
Foglalkoztathatóság (és alkalmazkodóképesség) EU-s társ-finanszírozása	4 820,7	3 970,7	6 967,0	6 967,0
Közfoglalkoztatás ^a	64 000,0	59 799,8	132 182,5	131 910,7
TÁMOP 1.1. Munkaerő-piaci szolgáltatások és támogatások	30 925,2	19 754,4	37 900,0	29 772,3
TÁMOP 1.2. Foglalkoztatást ösztönző normatív támogatások	5 500,0	9 774,8	8 500,0	16 250,1
Járuélkedvezmény megtérítés	5 800,0	5 147,7	6 000,0	4 784,1
A 2014–2020-as munkaerő-piaci programok előfinanszírozása				
2. Szakképzési és felnőttképzési támogatások	33 091,1	27 921,1	23 483,0	16 516,0
4. Passzív kiadások				
Álláskeresési támogatások	134 800,0	124 543,2	57 000,0	64 067,2
Nyugdíjbiztosítási Alapnak átadás	681,3	1 221,5	1 700,0	907,0
5. Bér garancia-kifizetések	7 000,0	5 363,0	6 000,0	6 606,6
6. Működési célú kifizetések	100,0	86,7	300,0	100,0
9. A méltányosságból elengedett követelések technikai kiadási tételei		303,6		
13. Egyenleg tartási és kockázatkezelési keret	10 000,0		2 000,0	
15. Kiegészítő munkáltatói támogatás				5 222,9
16. A minimálbér-emelés ágazati támogatása				
17. Egyéb kiadás				
Összes kiadás	337 238,1	283 661,3	307 632,3	305 121,1
Bevételek				
25. TÁMOP intézkedések bevételei	30 588,1	26 247,6	41 065,2	42 827,3
26. Egyéb bevétel				
Területi egyéb bevétel	800,0	734,2	830,0	559,0
Központi egyéb bevétel	2 600,0	1 316,8	1 000,0	1 113,6
Szakképzési és felnőttképzési egyéb bevétel	1 000,0	781,2	1 000,0	1 020,1
31. Szakképzési hozzájárulás	49 000,0	49 415,5	52 700,0	80 352,5
33. Bér garancia-támogatás törlesztése	1 000,0	977,8	1 000,0	792,0
34. Méltányosságból elengedett követelések technikai bevételi tételei		303,6		
35. Egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék MPA-t megillető hányada	187 700,0	186 596,3	119 900,0	127 096,6
36. Költségvetési támogatás	64 000,0	64 000,0	50 000,0	71 273,8
Szociális hozzájárulási adó NFA-t megillető hányada			73 630,0	67 284,5
Munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggő hozzájárulás				
Összes bevétel	337 238,1	330 373	341 125,2	392 319,4
Függő tételek ^b	550,0	202,0		270,3
Betétállomány változása		46 913,7	33 492,9	87 468,6
Összesen:	337 238,1	330 596,9	341 125,2	393 040,4
Évi 3 százalékos deflátorral 2011-es árakon	337 238,1	330 596,9	331 189,6	381 592,5

	2013		2014	2015
	terv ^c	tény	terv	terv
Kiadások				
1. Aktív támogatások				
Foglalkoztatási és képzési támogatások	27 000,0	25 105,9	27 000,0	14 000,0
Foglalkoztathatóság (és alkalmazkodóképesség) EU-s társfinanszírozása	16 279,6	16 279,6	17 130,0	11 064,6
Közfoglalkoztatás ^a	179 897,8	171 053,4	231 105,3	270 000,0
TÁMOP 1.1. Munkaerő-piaci szolgáltatások és támogatások	35 000,0	33 804,9	41 000,0	7 500,0
TÁMOP 1.2. Foglalkoztatást ösztönző normatív támogatások	11 000,0	14 477,3	3 200,0	
Járuélékvedmény megtérítés	6 000,0	3 277,5	5 000,0	
A 2014–2020-as munkaerő-piaci programok előfinanszírozása			10 000,0	49 200,0
2. Szakképzési és felnőttképzési támogatások	27 500,0	18 736,2	26 400,0	16 000,0
4. Passzív kiadások				
Álláskeresési támogatások	59 000,0	51 819,9	56 000,0	50 000,0
Nyugdíjbiztosítási Alapnak átadás	361,9	961,3	313,9	400,0
5. Bérgarancia-kifizetések	6 000,0	5 487,8	6 000,0	6 150,0
6. Működtetési célú kifizetések	300,0	1 472,8	1 600,0	3 050,0
9. A méltányosságból elengedett követelések technikai kiadási tételei				
13. Egyenlegtartási és kockázatkezelési keret	2 919,3			
15. Kiegészítő munkáltatói támogatás				
16. A minimálbér-emelés ágazati támogatása	10 000,0	7 000,0		
17. Egyéb kiadás		22,3		
Összes kiadás	381 258,6	349 498,9	424 749,2	427 364,6
Bevételek				
25. TÁMOP intézkedések bevételei	39 000,0	51 276,1	46 000,0	43 000,0
26. Egyéb bevétel				
Területi egyéb bevétel	850,0	602,3	750,0	1 000,0
Központi egyéb bevétel	1 000,0	1 376,8	1 000,0	1 000,0
Szakképzési és felnőttképzési egyéb bevétel	800,0	692,6	650,0	800,0
31. Szakképzési hozzájárulás	54 814,6	60 398,7	57 071,1	63 134,0
33. Bérgarancia-támogatás törlesztése	1 000,0	1 046,1	1 000,0	1 000,0
34. Méltányosságból elengedett követelések technikai bevételi tételei				
35. Egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék MPA-t megillető hányada	120 133,3	125 614,6	125 041,5	141 772,9
36. Költségvetési támogatás	20 000,0	20 000,0		8 449,0
Szociális hozzájárulási adó NFA-t megillető hányada				
Munkahelyvédelmi akciótérvel összefüggő hozzájárulás	91 542,7	91 542,7	95 936,7	100 541,7
Összes bevétel	329 140,6	352 549,9	327 449,3	360 697,6
Függő tételek ^b		-964,6		
Betétállomány változása	-52 118,0	-2 086,4	-97 300,0	
Összesen:	381 258,6	351 560,1	424 749,2	427 364,6
Évi 3 százalékos deflátorral 2011-es árakon	359 372,8	331 379,1	388 705,7	379 707,9

^a 2011-ben a közfoglalkoztatás kiadásait, 2011 után a Start-munka program kiadásait tartalmazza.

^b 2011-ben ide került az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alapból befolyó bevétel is.

^c A költségvetés évközi módosításaival együtt.

Forrás: a megfelelő év költségvetéséről (terv) és a költségvetés végrehajtásáról szóló törvény; 2013 esetében a 153 779,8 korrigálva a 1507/2013. (VIII. 1.) és 1783/2013. (XI. 4.) kormányhatározat rendelkezésével (26 118 millió forint többletforrás a közfoglalkoztatás részére); 2014 esetében a 183 805,3 korrigálva a 1361/2014. (VI. 30.) kormányhatározat rendelkezésével (47 300 millió forint többletforrás a közfoglalkoztatás részére).

Az NFA kiadásaiban mért korábbi, körülbelül 20 százalékos közfoglalkoztatási és 40 százalékos passzív kiadási arány 2012-re megfordult. 2014-ben a 183,8 milliárd közfoglalkoztatásra fordítható tervezett keretet további 47,3 milliárd forinttal növelték, ami 35 százalékos emelkedést jelent az előző évi tényleges kiadásokhoz képest, míg ez utóbbihoz viszonyítva a 2015-ös előirányzat 60 százalékos növekedéssel számol. Így 2015-re a közfoglalkoztatásra 63 százalékot és az álláskeresési ellátásokra 12 százalékot irányoznak elő és, azaz a kettő együtt összesen az Alap kiadásainak 75 százalékát fogja kitenni.

Főbb jogszabályok: 2009. évi CXXX. törvény Magyarország 2010. évi központi költségvetéséről; 2010. évi CLXIX. törvény Magyarország 2011. évi központi költségvetéséről; 2011. évi CXXXIII. törvény a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetésének végrehajtásáról; 2011. évi CLXXXVIII. törvény Magyarország 2012. évi központi költségvetéséről; 2012. évi CLV. törvény a Magyar Köztársaság 2011. évi költségvetéséről szóló 2010. évi CLXIX. törvény végrehajtásáról; 2012. évi CCIV. törvény Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről; 2013. évi CXCIII. törvény a Magyarország 2012. évi központi költségvetéséről szóló 2011. évi CLXXXVIII. törvény végrehajtásáról; 2013. évi CCXXX. törvény Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről; 2014. évi LXII. törvény Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló 2012. évi CCIV. törvény végrehajtásáról; 2014. évi C. törvény Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről; 169/2011. (VIII. 24.) kormányrendelet a Foglalkoztatási és Közfoglalkoztatási Adatbázisról; 248/2011. (XII. 1.) kormányrendelet a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal létrehozásáról; 323/2011. (XII. 28.) kormányrendelet a Nemzeti Munkaügyi Hivatalról és a szakmai irányítása alá tartozó szakigazgatási szervek feladat és hatásköréről; 1426/2012. (X. 4.) kormányhatározat a TÁMOP 2.4.8-12/1. azonosító számú („A munkahelyi egészség és biztonság fejlesztése, a munkaügyi ellenőrzés fejlesztése című”) kiemelt projekt akciótervi nevesítéséről és támogatásának jóváhagyásáról; 1507/2012. (XI. 16.) kormányhatározat a TIOP-3.2.1-12/1-2012-0001. azonosító számú („Az integrált rendszer kereteinek megteremtése a foglalkoztatási szolgálat infrastruktúrájának fejlesztésével című”) kiemelt projekt támogatásának jóváhagyásáról és akciótervi nevesítéséről; 18/2013. (VI. 11.) NGM-rendelet a Nemzeti Foglalkoztatási Alap kezeléséről és felhasználásáról.

Új jogszabályok: 152/2014. (VI. 6.) kormányrendelet a kormány tagjainak feladat- és hatásköréről; 221/2014. (IX. 4.) kormányrendelet egyes kormányrendeleteknek a kormányzati szerkezetátalakítással összefüggő módosításáról; 318/2014. (XII. 13.) kormányrendelet egyes kormányrendeleteknek a Nemzeti Munkaügyi Hivatal megszüntetésével és a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal létrehozásával kapcsolatos módosításáról; 319/2014. (XII. 13.) kormányrendelet a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hiva-

talról; 320/2014. (XII. 13.) kormányrendelet az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról; 326/2014. (XII. 15.) kormányrendelet a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal megszüntetéséről; 66/2015. (III. 30.) kormányrendelet a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról; 66/2015. (III. 30.) kormányrendelet az állami foglalkoztatási szervként eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatalok általánostól eltérő illetékességi területéről; 70/2015. (III. 30.) kormányrendelet a területi államigazgatási szervezetrendszer átalakításával összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról; 1361/2014. (VI. 30.) kormányhatározat a közfoglalkoztatással összefüggő egyes kérdésekről; 1/2015. (I. 21.) NGM-utasítás a Nemzetgazdasági Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról.

HIVATKOZÁSOK

- BUSCH IRÉN–CSERES-GERGELY ZSOMBOR (2011): A munkapiac intézményi környezetének alakulása 2010 szeptembere és 2011 szeptembere között. Megjelent: *Fazekas Károly–Kézdi Gábor* (szerk.): Munkaerőpiaci tükrök, 2011. MTA Közgazdaság-tudományi Intézet–Országos Foglalkoztatási Közalapítvány, Budapest, 205–251. o.
- BUSCH IRÉN–CSERES-GERGELY ZSOMBOR–NEUMANN LÁSZLÓ (2012): A munkapiac intézményi környezetének alakulása 2011 szeptembere és 2012 augusztusa között. Megjelent: *Fazekas Károly–Benczúr Péter–Telegdy Álmos* (szerk.): Munkaerőpiaci tükrök, 2012. MTA KRTK Közgazdaság-tudományi Intézet–Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft., Budapest, 275–323. o.
- CSERES-GERGELY ZSOMBOR–VARADOVICS KITTI (2013): A munkapiaci szakpolitika eszközei (2012. szeptember – 2014. január). Megjelent: *Fazekas Károly–Neumann László* (szerk.): Munkaerőpiaci tükrök, 2013. MTA KRTK Közgazdaság-tudományi Intézet–Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft., Budapest, 219–247. o.